

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.385/2021/11-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Madari Ügyvédi Iroda (Cím5, ügyintéző: dr. Madari Tibor ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) I. rendű, Felperes2 (Cím2) II. rendű és Felperes3 (Cím4) III. rendű felpereseknek a Lajer Ügyvédi Iroda (Cím7, ügyintéző: dr. Lajer Zsolt ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. március 8. napján meghozott 9.G.40.184/2019/48. számú rész- és közbenső ítélete ellen az I-III. rendű felperesek részéről 51. sorszám, az alperes által 50. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét közbenső ítéletnek tekinti, azt megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi az I-III. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból, valamint 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A 2007. május 23-án "1" számon megkötött, lakás-előtakarékossággal kombinált szerződésük alapján az alperes 20 évre 2.500.000 forint, svájci frankban nyilvántartott, szabadfelhasználású kölcsönt nyújtott az I-II. rendű felpereseknek. A kölcsön visszafizetését a III. rendű felperes által vállalt készfizető kezességgel, valamint ingatlanra alapított önálló zálogjoggal biztosították.

[2] A felperesek 2014. június 12-én a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indítottak pert az alperessel szemben. Az elsőfokú bíróság az eljárást a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával

kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) 16. §-ában említett külön törvényben meghatározott intézkedésig, legkésőbb 2014. december 31. napjáig felfüggesztette.

[3] A felülvizsgált elszámolást követően folytatódó eljárásban a felperesek végleges keresete elsődlegesen arra irányult, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 361. § (1) bekezdése alapján 1.608.576 forint megfizetésére, figyelemmel arra, hogy a felek között a rPtk. 205. § (1) bekezdése szerinti, a szerződés lényeges feltételeire vonatkozó egyező akaratnyilatkozat hiányában a szerződés nem jött létre, és a folyósított kölcsön összegéhez képest a követelt összegű túlfizetést teljesítettek.

Másodlagosan a szerződésnek a deviza alapú elszámolásra, az árfolyamkockázat áthárítására, a kezelési költségre, a késedelmi kamat mértékére vonatkozó rendelkezései – Különös részének 4., 5., 7., 13., 17., 19., valamint Általános részének 1.3., 1.5., 2.1., 4.1., 4.3., 5.1., 6.2.1., 6.6. és 9.9. pontjai – tisztességtelenségen alapuló semmisségét a rPtk. 209. § (1) bekezdésére, rPtk. 209/A. § (2) bekezdésére hivatkozással állítva jogkövetkezményeként kérték a szerződés hatályossá nyilvánítását és az alperes kötelezését 1.382.389 forint megfizetésére.

Harmadlagosan a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjai alapján fennálló semmisségére hivatkoztak, melynek jogkövetkezményeként kérték, hogy a bíróság a szerződés hatályossá nyilvánítása körében kötelezze alperest 1.382.389 forint megfizetésére.

[4] A felperesek az elsődleges kereseti kérelmüket arra alapították, hogy a deviza alapú elszámolás és az árfolyamkockázat rájuk terhelése a szerződés lényeges feltétele, és ezek megértéséhez szükséges – a kamatparitásra, a svájci frank árfolyamának múltbeli alakulására, az árfolyam számításának módszerére, a deviza és forint elszámolású kölcsönök eltérő törlesztési karakteristikájára kiterjedő – tájékoztatás hiányában a szerződés tartalmával és következményeivel nem voltak tisztában, szerződési akaratuk nem terjedt ki korlátlan kockázatvállalásra. Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy az alperes árfolyamkockázatról adott tájékoztatása nem felelt meg az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben előírt követelményeknek. A tájékoztatás megfogalmazása félrevezető, mert úgy tűnik, mintha az árfolyam emelkedése és csökkenése azonos eséllyel következhetne be, továbbá nem felismerhető, hogy az árfolyam felső határ nélkül változhat, és az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őket terheli. Állították, hogy szerződéskötéskor nem kaptak Üzletszabályzatot, és sem azt, sem az alperes Hirdetményeit kifejezett vagy ráutaló magatartással nem fogadták el. A kezelési költség felszámítását egyfelől arra figyelemmel tartották tisztességtelennek, hogy annak ellenértékeként az alperes a saját érdekkörében nyújtott szolgáltatásokat, melyek a szerződésből nem is voltak levezethetők, másfelől mert a költség számításának alapját a kölcsön összege képezte, és mértéke a kamathoz képest eltúlzott. Álláspontjuk szerint a késedelmi kamat felszámított mértéke az EUB C-96/16. és C-94/17. számú egyesített ügyben hozott döntésével ellentétes, és a rHpt. 210/A. § (5)-(6) bekezdéseit is sérti. Állították, hogy a 19.160 CHF a hitelkeret és nem a kölcsön összege volt; a szerződésből a kölcsön devizában meghatározott tényleges összege, annak kiszámítási módszere nem derül ki. A szerződés nem tartalmazza a valós THM mértéket, a fedezeti ingatlan értébecslésének a díját, valamint a törlesztő részlet összegét.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsődleges kereseti kérelem teljesítését, a megállapítási kereset előterjesztését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 123. §-ában meghatározott előfeltételek hiánya kizárja. Árfolyamkockázati tájékoztatása mind a tartalmát, mind az időpontját tekintve megfelelt a jogszabályi előírásoknak és az uniós jognak, továbbá az árfolyamkockázat hatását a felperesek a szerződés 6.8. pontjában rögzített joguk alapján elháríthatták. A felperesek a szerződés 9.13. pontjában kifejezetten elismerték az üzletszabályzatai megismerését és átvételét, ezáltal azok a rPtk. 205/B. § (1) bekezdése szerint a szerződésük részévé váltak. A folyósítási jutalék, kezelési költség a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötés, melynek tisztességtelensége a rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján nem vizsgálható. A kamaton felül további díjak, jutalékok felszámítását a fogyasztóvédelmi szabályozás lehetővé tette. Állította, hogy a felperesek folyósítási jutalékkal kapcsolatos követelése elévült. A 6/2013. és 1/2016. Polgári jogegységi határozatokban kifejtettekre is figyelemmel vitatta a felpereseknek a kölcsön kötelező tartalmi elemeinek hiányára vonatkozó állítását is.

[6] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a 2007. május 23-án "1" számon létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, az ezt meghaladó keresetet elutasította.

[7] Határozata indokolása szerint a felperesek elsődleges kereseti kérelme marasztalásra irányult, ezért a per megszüntetésének nem volt helye, ugyanakkor érdemben alaptalannak bizonyult. Kifejtette, a deviza alapú nyilvántartás és elszámolás, az árfolyamkockázat viselése a szerződésnek lényeges feltételei, és a szerződés Különös részének 4., 5. és 7., valamint Általános részének 1.5., 6.6. és 9.9. pontjai szerint ebben a kérdésben a felek akarata egyező volt. A rPtk. 205. § (3) bekezdése és a rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdései értelmében egyébként sem a szerződés létre nem jötte a tájékoztatási kötelezettség megsértésének a jogkövetkezménye.

[8] A szerződésben és a külön íven szövegezett, felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat értékelve megállapította, hogy az alperes kockázatfeltáró nyilatkozata nem tartalmazta, hogy az árfolyamváltozás hatására a felperesek fizetési terhei akár jelentős mértékben emelkedhetnek, és nem tért ki az árfolyamváltozás kumulatív hatására sem. Ezek hiányában a felperesek a szerződéskötéskor nem lehettek képesek felmérni a deviza alapú kölcsön valódi kockázatát. Az alperes tájékoztatása ezért nem felelt meg a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában foglaltaknak, az EUB C-186/16., C-26/13. és C-51/17. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek, ez pedig a kölcsönszerződés semmisségét eredményezte. Rámutatott arra, hogy a felpereseknek a szerződés Általános részének 6.8. pontjában és a Lakossági Üzletszabályzatának III.22.1. pontjában biztosított forintosítás kérelmezéséhez fűződő joga nem mentesítette az alperest a teljes körű és világos tájékoztatásra vonatkozó kötelezettsége alól. A forintosítás lehetősége volumenében nem alkalmas az árfolyamkockázat mérséklésére, és a belső szabályzata alapján történő elbírálás folytán a kérelemről való döntés az alperes kizárólagos jogkörébe tartozik.

Ez a szerződési rendelkezés ezért nem volt alkalmas a deviza alapúságból eredő hátrányok ellensúlyozására.

[9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződés 9.13. pontja a rHpt. 203. § (3)-(4) bekezdéseire figyelemmel érvényesen emelte be az alperes Általános Szerződési Feltételeit, Lakossági Üzletszabályzatát, Hirdetményét és Kondíciós listáját a felek szerződésébe, ehhez a 9.13. pontban foglaltakon túl a fogyasztók részéről további nyilatkozatra nem volt szükség.

[10] Az elsőfokú bíróság kifejtette, a rPtk. 523. § (1) bekezdése értelmében kölcsön esetén a főszolgáltatás ellenértéke a kamat. Ez nem zárja ki, hogy a felek a kamaton felül más fizetési kötelezettségben – kezelési költségben, vagy folyósítási jutalékban – állapodjanak meg, ezek azonban nem tekinthetők a főszolgáltatás ellenszolgáltatásának. Álláspontja szerint abból, hogy a rHpt. lehetővé tette a kezelési és egyéb költségek felszámítását, illetve a pénzügyi szolgáltatási tevékenység elemeit meghatározta, még nem következik, hogy az azokra vonatkozó szerződési kikötések átláthatóak. Az elnevezéséből kiindulva elfogadta az alperes azon védekezését, hogy a kezelési költség az adminisztrációs tevékenységek ellenértékét jelentette. A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett adatok alapján arra következtetett, hogy az alkalmazott, kezelési költséget is magában foglaló THM mértéke a hasonló szerződésekéhez képest a felperesekre nem volt terheesebb.

Ellenben a szerződés folyósítási jutalékra vonatkozó rendelkezései – Különös rész 17. és Általános rész 5.1. pontjai – tisztességtelenségét és semmisségét a rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdései, valamint a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján megállapította. Döntését azzal indokolta, hogy azok nem feleltek meg az átláthatóság követelményének, a folyósításhoz szükséges feltételek ellenőrzése ugyanis azon szolgáltatások részét képezte, amelyért a kezelési költség felszámításra került. A szerződés Általános része 6.2.1. pontjának második bekezdése vonatkozásában rögzítette, hogy az a folyósított kölcsön, a fizetendő kockázati felárral növelt kamat és kezelési költség összegének a kölcsön devizanemében való nyilvántartásáról rendelkezett, ami nem minősült tisztességtelennek.

[11] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint mivel a magyar jogban a késedelmi kamat mértékének nem a fogyasztói szerződésben kikötött kamat az alapja, az EUB C-96/16. és C-94/17. számú egyesített ügyben hozott ítélete alapján a spanyol Legfelsőbb Bíróság saját nemzeti joga alapján kialakított joggyakorlatát nem lehet irányadónak tekinteni. Utalt arra, hogy a szerződéskötéskor 8,25% mértékű jegybanki alapkamattól a szerződésben kikötött 10,24% mértékű késedelmi kamat kevesebb mint 2 százalékponttal tért el. A késedelmi kamat eltúlzott mértékének egyébként sem az érvénytelenség lenne a jogkövetkezménye, ami a felperesek erre vonatkozó kereseti kérelme teljesítését kizárta.

[12] A felperesek rHpt. 213. § (1) bekezdésének a)-c) és e) pontjaira alapított keresetét az elsőfokú bíróság alaptalannak találta. Álláspontja szerint a szerződésben rögzített adatokból [Különös rész 5., 7. pontjai, Tartozáselismerő nyilatkozat I.1.2. pontja] a folyósítás időpontjára a szerződés tárgya egyértelműen kiszámítható volt, figyelemmel az 1/2016. Polgári jogegységi határozatban kifejtettekre is. Kiemelte, hogy a jogalkotó kifejezetten a

THM feltüntetésének a hiányához fűzte a semmisség jogkövetkezményét, a Különös rész 13. pontja tartalmazta a THM éves százalékos értékét (7,45%), az Általános rész 4.8. pontja pedig az annak számításakor figyelembe nem vett költségeket. A felperesek állításával szemben a szerződés Különös részének 18. pontja meghatározta az ingatlan értébecslési díját, 24.000 forint + áfa összegben. A szerződés Általános részének 6. pontja, a Lakossági Üzletszabályzat III.13.3. pontja, a Tartozáselismerő nyilatkozat 1.2.2. és 1.4.3. pontjai a kölcsön visszafizetésére, a törlesztő részletek számítására vonatkozó szabályokat tartalmazza, ezért – a 6/2013. Polgári jogegységi határozat III.1-2. pontjában kifejtettek tekintetével – a felperesek rHpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjára hivatkozását sem találta megalapozottnak.

[13] Az elsőfokú rész- és közbenső ítélettel szemben a felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztettek elő.

[14] A felperesek a fellebbezésükben kérték elsődlegesen a szerződésnek a kezelési költség felszámítására, a késedelmi kamat mértékére vonatkozó rendelkezései tisztességtelenségének, továbbá a szerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjai alapján fennálló érvénytelenségének a megállapítása érdekében az elsőfokú rész- és közbenső ítélet megváltoztatását, az ekörben elutasított keresetüknek történő helytadást, másodlagosan a tényállás felderítése hiányában a hatályon kívül helyezését.

Kérték, hogy a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 152. § (2) bekezdése alapján függessze fel a per tárgyalását a Kúria Gfv.VII.30.268/2020/6. számú végzésével kezdeményezett jogegységi eljárás befejezéséig.

[15] Fellebbezésük szerint az elsőfokú bíróság contra legem jogalkalmazással hozta meg döntését, amelyet kellően nem is indokolt. Határozata sérti a rHpt. és a rPtk. általuk felhívott, valamint a rPp. 1. §-ának, 3. § (1) bekezdésének és 221. § (1) bekezdésének a rendelkezéseit. Fenntartották, hogy a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások nem voltak beazonosíthatók, ennek hiányában pedig ellenőrizhetetlen, hogy a költségek ténylegesek-e, arányosak-e, nincsenek-e átfedésben a THM számítás során figyelembe vett más költségekkel. Hivatkoztak arra, hogy a kezelési költség felszámítása az általuk csatolt ítéletek szerint tisztességtelennek bizonyultak. Az EUB C-96/16. és C-94/17. számú egyesített ügyekben hozott ítélete, valamint a BH2006.4.111. számon közzétett döntés alapján fenntartották, a késedelmi kamat tisztességtelensége abban áll, hogy olyan hitelkonstrukcióra ösztönzi a bankokat, melyről már szerződéskötéskor tudható, hogy az adósok számára a visszafizetés csak jelentős nehézségek árán lehetséges.

[16] A felperesek változatlanul állították, hogy a 19.160 CHF a hitelkeret és nem a kölcsön összege, és a szerződés nem tartalmazta a kölcsön devizában meghatározott tényleges összegét, annak kiszámítási módszerét. Hivatkoztak arra, hogy a rPtk. 523. § (1) bekezdéséhez fűzött miniszteri indoklás szerint az adós a kölcsön tárgya felett tulajdonjogot szerez. Álláspontjuk szerint a római jogból eredő jogelvvel szakított a bíróságokra kötelező 6/2013. Polgári jogegységi határozat, ugyanis egyedi vizsgálat nélkül úgy deklarálta az adósok szerződési akaratát, hogy az korlátozott kamatelőny fejében korlátlan

kockázatviselésre irányul. A valós ügyleti akaratuk helyett a Kúria által felállított vélelem figyelembevétele a tisztességes eljáráshoz való jogukat szűkíti. A felperesek jogelméleti, jogirodalmi hivatkozásokat hoztak fel annak alátámasztására, hogy folyósításának hiányában a szerződésben feltüntetett CHF kölcsönösszegen nem szereztek tulajdonjogot. Rámutattak, hogy a szerződés alapján még a kölcsön összegét sem lehettek képesek felmérni, nemhogy a havi törlesztéseket, az ügyleti kamatot, és hosszútávon a törlesztéssel járó összes terhet. Álláspontjuk szerint számítási módszer nélkül, önmagában a kölcsönösszeg kirovó pénznemben való meghatározásával az EUB C-126/17. számú ítéletben meghatározott követelmények nem teljesültek. Sérelmezték, hogy indítványuk ellenére az elsőfokú bíróság nem kötelezte az alperest a THM számítás szerződés adataival történő levezetésére. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem tért ki arra, hogy a Kúria Pfv.VI.20.967/2005/7. számú ítéletében foglaltakat miért nem tartotta alkalmazhatónak. Állították, hogy az elsőfokú bíróság érvelése hibás, mert a szerződés 18. pontja éppen azt rögzíti, hogy a fedezetmódosítás díja nem tartozik a THM számítás során figyelembe vett díjak körébe, a rHpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja viszont a THM számítás során kötelezően figyelembe veendő díjak felsorolását követeli meg, azok egyike a fedezetértékelés díja.

[17] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú rész- és közbenső ítélet részbeni megváltoztatását, a felperesek közbenső ítélettel elbírált keresetének az elutasítását kérte.

[18] Fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (5) bekezdését, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (1) bekezdésének b) pontját, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bisztv.) 197/B. § (5) bekezdését azzal, hogy precedens értékű határozattal eldöntött jogkérdés ellenére megállapította az árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességtelenségét. Határozatának meghozatala időpontjában ugyanis már korlátozott precedens rendszer érvényesült, a Kúria pedig a hivatkozott Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, 2012. január 1-jét követően hozott döntésével, valamint számos más határozatában is megállapította, hogy a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatás világos és érthető. Rész- és közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság nem tért ki arra, hogy milyen indokok alapján tért el a kúriai határozatoktól. Továbbra is hivatkozott a Kúria Pfv.VI.21.492/2017/4., Pfv.I.21.562/2018/3., Gfv.VII.30.448/2019/7. számú határozataiban foglaltakra. Kiemelte, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a felperesek számára világosnak és érthetőnek kellett lennie, hogy a forint árfolyamának gyengülése esetén a törlesztő részletek nőhetnek. A nyilatkozat alapján a felperesek alappal nem gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat elhanyagolható mértékű, korlátozott, vagy, hogy a törlesztő részletek csak meghatározott mértékben emelkedhetnek. Hangsúlyozta, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak nem kellett meghatározott kifejezéseket tartalmaznia, pl. azt, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. A felperesek a tájékoztatást több héttel a szerződéskötést megelőzően megkapták, így kellő idő állt a rendelkezésükre ahhoz, hogy a szerződés gazdasági következményeit felmérjék (C-186/16.). Az árfolyamkockázat a kölcsön deviza alapúságának szükségképpen következménye, emellett kifejezetten felhívta a felperesek figyelmét arra, hogy a felügyeleti szerve honlapján további információkat találhatnak az ilyen jellegű hitelekre vonatkozóan. A konstrukcióban az árfolyamkockázat hatását a felperesek maguk is elháríthatták forintosítás iránti kérelem előterjesztésével. Mindezek miatt a fellebbezéssel támadott ítéleti rendelkezés sérti a rPtk.

209. § (1), (4) bekezdéseit, a rPtk. 209/A. § (2) bekezdését, továbbá az EUB C-227/18. és a C-26/13. számú döntéseiben kifejtetteket.

[19] Az alperes vitatta, hogy a folyósítási jutalékra vonatkozó szerződési kikötések ne felelnének meg az átláthatóság követelményének. A jogalkotó a rHpt. 212. § (2) bekezdésében, illetve a 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 28. § (5) bekezdésében kifejezetten elismerte a kamaton felül egyéb díjak és jutalékok felszámíthatóságát. A THM számítása során mind a kezelési költséget, mind a folyósítási jutalékot figyelembe vette, így a felperesek képesek voltak felmérni a kölcsön gazdasági következményeit, ezáltal a szerződés az EUB követelményének ebben a vonatkozásban is eleget tett. A kölcsönszerződés 17. és 5.1. pontja egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy a folyósítás ténye alapozza meg a jutalék felszámítását. Fenntartotta, hogy a felpereseknek a hitel folyósítása napján megfizetett folyósítási jutalékra vonatkozó követelése elévült, azt a rPtk. 325. § (1) bekezdése értelmében bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

[20] A felperesek és az alperes fellebbezési ellenkérelmet terjesztettek elő, melyek az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett körben az elsőfokú rész- és közbenső ítélet helybenhagyására irányultak.

[21] A felperesek ellenkérelme szerint a perre a rPp. rendelkezései az irányadók, az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést. Alperesnek a perbeli jogkérdés eldöntöttségére hivatkozása ellentétes a Bszitv.-t módosító 2020. évi CLXV. törvény 51. §-ához fűzött indokolással. Az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályt sem sértett, az alperes által hivatkozott kúriai döntés meghaladott, a BH2021. 141. számú jogeset által felülírt jogi álláspontot tartalmaz. A BH2020. 151. számon közzétett döntés mellett hivatkoztak arra, hogy az EUB C-51/17., C-186/16., C-609/19. és C-776-782/19. számú ítéletei következetesek abban, hogy a kockázatfeltárás akkor megfelelő, ha a súlyos gazdasági következménnyel járó és jelentős terhet jelentő törlesztő részlet emelkedés lehetőségére figyelmeztetésen túl kirívó mértékű árfolyamemelkedést modellező számszaki szimulációt, grafikont is tartalmaz. Hangsúlyozták, hogy a szerződés 6.8. pontja az árfolyamkockázat hatásainak elhárítására csak abban az esetben alkalmas, ha fogyasztóként a banknál magasabb szintű kockázatelemző pénzügyi ismeretekkel rendelkeznek, melyek alapján meg tudják határozni mikor lépi át az árfolyam azt a határt, amikor már nem várható a korábbi szintre való visszatérése.

[22] A felperesek a Kúria Gfv.VII.30.356/2019/11. számú döntésére is hivatkozva fenntartották a folyósítási jutalék tisztességtelenségére vonatkozó álláspontjukat. Állították, hogy az alperes elévülési kifogása alaptalan, ugyanis a per tárgya a szerződés érvénytelenségének a megállapítása, a folyósítási jutalékot nem követelik vissza, hanem az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása során törlesztésként kéri elszámolni.

Az EUB C-776-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete szerint a fogyasztó bármikor hivatkozhat a szerződési feltétel tisztességtelenségére, ez a joga nem évülhet el, a tisztességtelen szerződési feltételből eredő fogyasztói igény elévülése pedig a tisztességtelenség felismerésekor kezdődik.

Az ítélet azt is kimondta, hogy az átláthatóság követelménye nem teljesül, amennyiben a bank nem tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön különös kockázatokkal jár. Hangsúlyozták, hogy a szerződés árfolyamkockázatot telepítő rendelkezései aránytalan kockázatot hárítanak a fogyasztókra, mivel az árfolyamváltozás következtében olyan helyzetbe kerülhetnek, hogy a tőketartozás a fizetés pénznemében jelentősen nagyobb lesz, mint az eredetileg felvett kölcsön összege, a havi törlesztések pedig csupán a kamatokat fedezik. A felek jogaiban és kötelezettségeiben ebből eredő egyenlőtlenség kiküszöbölésére az utólagos forintosítás nem alkalmas.

[23] Az alperes fellebbezési ellenkérelme szerint a rHpt. a kezelési költség felszámítását lehetővé tette, az erre vonatkozó szerződési rendelkezések transzparenssek, ezáltal az EUB C-621/17. számú ítéletben foglaltaknak megfeleltek; a felperesek kezelési költség vonatkozásában előterjesztett követelése is elévült. Az elsőfokú bíróságnak a rHpt. 213. § (1) bekezdése szerinti semmisségi okok körében kifejtett álláspontja a 6/2013. és 1/2016. Polgári jogegységi határozatokban foglaltaknak megfelelt. A jogirodalom szerint ilyen típusú szerződéseknek nem érvényességi kelléke a forintban megjelölt kölcsönösszeg devizában, a devizában meghatározott kölcsönösszeg forintban való meghatározása. A rPtk. 205. § (2) bekezdéséből és a rPtk. 523. § (1) bekezdéséből sem vezethető le a pénzösszeg meghatározásának egy kitüntetett módja. Hivatkozott arra, hogy a Kúria joggyakorlata szerint a kölcsönszerződés létre nem jött, illetve tisztességtelensége nem állapítható meg abban az esetben, ha az adós a kölcsönösszeghez hozzájutott, azt nem kifogásolta, és törlesztési kötelezettségének éveken keresztül eleget tett (BH2018. 230.). Kiemelte, hogy a 6/2021. Polgári jogegységi határozat szerint a kölcsönszerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százaléokban kifejezett teljes hiteldíj mutatót egyáltalán nem tartalmazza. A havi törlesztő részletek összege kiszámítható volt, megfelelt a jogegységi határozatokban foglalt elvárásoknak, amelyet a Kúria több határozatában megerősített.

[24] A felperesek fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése alapos.

[25] A felperesek eshetőleges kereseti kérelmei látszólagos keresethalmazatot alkottak, ez kizárta, hogy az egyes kereseti kérelmekről a bíróság a rPp. 213. § (2) bekezdése alkalmazásával külön határozzon. Ebből következően annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel úgy állapította meg, hogy egyidejűleg az elsődleges és harmadlagos kereseti kérelmét teljes egészben, a másodlagos kereseti kérelmet részben alaptalannak találva, azok elutasításáról részitéleti rendelkezéssel határozott, döntése kizárólag a rPp. 213. § (3) bekezdése alapján az érvényesített jog fennállásáról hozott határozatként volt értékelhető. Ez az eljárási szabálysértés tehát akként volt a másodfokú eljárásban orvosolható, hogy a Fővárosi Ítéltábla a rész- és közbenső ítéletet azt közbenső ítéletnek tekintve bírálta felül.

[26] A felperesek által hivatkozott, a Gfv.VII.30.268/2020. számú ügyben történt kezdeményezés alapján a Kúria 2021. április 12-én 6/2021. számon jogegységi határozatot hozott, ez a felfüggesztés iránti kérelmet önmagában okafoyottá tette, a Fővárosi

Ítéltáblának erre figyelemmel nem kellett állást foglalnia abban, hogy annak az eljárásnak az eredménye jelen per eldöntésének az előkérdése-e.

[27] Az alperes alaptalanul támadta az elsőfokú közbenső ítéletet eljárásjogi okból, a perindítás időpontjára figyelemmel a rPp. szabályai irányadók, az elsőfokú bíróság helytállóan, a vonatkozó jogszabályok és jogegységi határozatok alkalmazásával járt el, döntésének az indokolása a rPp. 221. § (1) bekezdésének maradéktalanul megfelelt. Tekintettel arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla olyan eljárási szabálysértést nem észlelt, amely a rPp. 252. § (2) bekezdése alapján a tárgyalás megismétlését indokolta volna, illetve a felperesi fellebbezésben foglaltaktól eltérően a közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére a bizonyítási eljárás kiegészítése érdekében sem volt szükség a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján, ezért annak az érdemi felülbírálatára akadályba nem ütközött.

A Fővárosi Ítéltáblának a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján a felülbírálat során a fellebbezésekkel érintett semmisségi okok fennállásáról kellett állást foglalnia.

[28] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel azonban a Fővárosi Ítéltábla az alábbiak szerint döntően nem értett egyet.

[29] Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság kölcsönszerződés létrejöttére levont jogi következtetése fellebbezéssel nem támadott, a másodfokú eljárásban az érvényessége vitatott, a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmek felperesek által megjelölt sorrendjétől függetlenül elsőként a rHpt. 213. § (1) bekezdésében meghatározott abszolút semmisségi okok fennállását kellett vizsgálni, ha ugyanis a kötelező tartalmi elemek hiánya miatt a szerződés semmis, csupán az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása, a szerződés érvényessé nyilvánítása során bírhat jelentőséggel, hogy tisztességtelenségük folytán mely kikötések esnek ki a szerződésből.

[30] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a rHpt. 213. § (1) bekezdésének a)-c), e) pontjaiban előírt kötelező tartalmi elemei fennállására vonatkozó álláspontjával teljes egészében egyetértett. Az elsőfokú közbenső ítéletben ekörben kifejtettek megismétlése nélkül kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés adatainak helyes értelmezése alapján jutott a kölcsönösszeg meghatározottságára; helytállóan rögzítette és értelmezte azokat a szerződési kikötéseket is, melyek alapján a törlesztő részletek száma, esedékessége és összege meghatározható volt, különös figyelemmel arra, hogy a lakás-előtakarékossági szerződéssel kombinált kölcsönszerződésük alapján a felperesek a futamidő első 93 hónapja alatt – a lakás-előtakarékossági szerződés alapján járó összeg engedményezése folytán – csupán kockázati felárral növelt kamat és kezelési költség fizetésére voltak kötelesek. Az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 2-3. pontjai szerint a törlesztő részletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztő részletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható.

A fedezetértékelési, más néven ingatlan értékbecslési díj külön meghatározottsága tekintetében megalapozottan utalt a szerződés 18. pontjára. Az időközben meghozott 6/2021. Polgári jogegységi határozat szerint a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót egyáltalán nem tartalmazza. A nem valós, vagy nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően feltüntetett THM jogkövetkezményeinek levonására nem a semmisség, hanem tévedés, megtévesztés alapján kerülhet sor, ezekre a megtámadási okokra azonban a felperesek a keresetüket nem alapították.

[31] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját nem osztotta, hogy az alperes árfolyamkockázati tájékoztatása a világos és érthető megfogalmazás elvének nem felelt meg. Az EUB szerint a tájékoztatásnak nem kell kifejezetten tartalmaznia azt, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa [C-227/18. számú végzés 38. pont], hanem a rendelkezésre bocsátott információknak összességükben kell alkalmasnak lenniük arra, hogy a fogyasztó azok alapján értékelni tudja az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit. Az alperes a tájékoztatóban átlátható módon ismertette a deviza átváltási mechanizmusának működését [C-26/13. számú ítélet 75. pont], tájékoztatása kiterjedt a forint leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására [C-186/16. számú ítélet 49-50. pont]. A tájékoztató a fogyasztó számára kedvező és kedvezőtlen változás lehetőségére egyaránt utalt, és nem azon a feltételezésen alapult, hogy a nemzeti fizetőeszköz és a kölcsön devizaneme közötti paritás a szerződés teljes időtartama alatt stabil marad [C-609/19. számú ítélet 53. pont], így félrevezetőnek sem volt tekinthető. Az EUB nem írta elő számszerűsített szimulációk kötelező alkalmazását, a C-609/19. számú ítéletében bármely, a fogyasztó kötelezettségvállalásának terjedelmére vonatkozó, a szolgáltató által közölt információval szemben azt fogalmazta meg követelményként, hogy járuljon hozzá ahhoz, hogy a fogyasztó az árfolyamváltozáshoz kapcsolódó hosszútávú kockázat, a devizában nyilvántartott kölcsönre vonatkozó szerződés megkötésével járó kockázatok valódi mértékét megértse.

A szerződés 9.9. pontja a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozattal együtt mindezeknek a követelményeknek megfelelt, ennek következtében az árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó kikötések világosak és érthetőek, ez pedig a rPtk. 209. § (1) bekezdése és a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a tisztességtelenségük vizsgálatát kizárta. Ebből következően súlytalanok és vizsgálatot nem igényeltek a korlátlan kockázatvállalás ellensúlyozására, illetve hiányára vonatkozó ellentétes fellebbezési érvelések.

[32] Az EUB C-621/17. számú ítéletében kifejtettek szerint azon költségekre, illetve jutalékokra vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenek, melyek ellenében nyújtott szolgáltatások észszerűen nem tartoznak a kölcsön kezelése vagy folyósítása keretében nyújtott szolgáltatások közé, vagy amelyek fogyasztóra terhelt összege a kölcsön összegéhez képest aránytalan a többi szerződési feltételt is figyelembe véve. Az EUB szerint nem az egyes banki szolgáltatások részletes szerződésbeli megjelölése, hanem a beazonosíthatóságuk, levezethetőségük az elvárt [C-621/17. számú ítélet 54. pont].

[33] A felek szerződése valóban tételesen nem tartalmazta azoknak a banki szolgáltatásoknak a felsorolását, melyek ellenértékeként kezelési költséget számított fel. A

rHpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontja a pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység részeként határozta meg a hitelképesség vizsgálatával, a kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, és a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is. A szerződés eltérő rendelkezése hiányában ezért a jogszabályban meghatározott banki szolgáltatásokat lehetett a kezelési költség felszámítása alapjaként számításba venni.

A szerződés Általános részének 2.1. pontja megjelölte, hogy a bank milyen tevékenységet végez a kölcsön folyósítása során. A szerződés alapján a folyósítás ellenében nyújtott, a fenti törvény alapján pedig a bank általános adminisztratív szolgáltatásai beazonosíthatók voltak, és a kezelési költség, illetve folyósítási jutalék esetében az átláthatóság követelménye a szerződés Különös részének 17-18. pontjaiban meghatározott további díjakhoz képest sem sérült. Utóbbiak ugyanis egyszeri költségként, a fennálló tőketartozás után számított, havonta fizetendő kezelési költségen túl jelentkeztek, és sem egymással, sem a 13. pont szerinti kezelési költséggel nem mutattak átfedést.

[34] Mivel a kölcsön kezelésével kapcsolatos általános banki szolgáltatások ellenértékeként törvény előírta a kezelési költség felszámításának lehetőségét, észszerűen elvárható volt a fogyasztótól, hogy egyedi megtárgyalása esetén az arra vonatkozó, törvényen alapuló szerződési feltételt elfogadja [C-621/17. számú ítélet 50. pontja]. Az EUB szerint a jóhiszeműség és egyensúly elve nem sérül, amennyiben a költség összege a kölcsön összegéhez képest nem aránytalan [C-621/17. számú ítélet 55. pontja]. Az elsőfokú bíróság ezért helyes mérlegelés eredményeként jutott arra következtetésre, hogy a szerződésben kikötött kezelési költség a külön eljárások esetén felszámított további költségek értékelése mellett sem tisztességtelen.

Ugyanezen szempontok alapján a folyósítási jutalékkal kapcsolatos döntésével – az arra vonatkozó rendelkezés átláthatósága folytán, a jóhiszeműség és egyensúly elvének sérelme hiányában – a Fővárosi Ítéltábla a fent kifejtettek szerint nem értett egyet.

A támadott rendelkezések tisztességtelensége hiányában a jogkövetkezményi kérelem vizsgálatára nem kerülhetett sor, ebből következően a Fővárosi Ítéltáblának az alperes elévülési kifogásáról nem kellett állást foglalnia.

[35] A felek között a perben nem volt vitás, hogy a szerződés Különös részében meghatározott késedelmi kamat mértékre vonatkozó szerződési kikötést egyedileg nem tárgyalták meg, tehát a tisztességtelensége a rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint vizsgálható volt. A késedelmi kamat szerződésben kikötött mértéke 10,24%, a felek erre vonatkozó rendelkezése hiányában a rPtk. 301. § (1), (2) bekezdései alkalmazása esetén a felperesek a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat fizetésére lettek volna kötelesek, mely a szerződéskötés időpontjában 8% mértékű volt. Ehhez képest a szerződés egyéb, így a futamidőre, valamint a lakás-előtakarékossági szerződéshez kapcsolódó törlesztési kedvezményre vonatkozó rendelkezéseit is figyelembe véve – az EUB Aziz ítélete alapján – elvárható volt a fogyasztótól, hogy a késedelmi kamattal kapcsolatos kikötést egyedi megtárgyaltsága esetén elfogadja. Emellett a Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy a rPtk. 301. § (3) bekezdésének a túlzott mértékű késedelmi kamat mérséklésére vonatkozó szabálya alkalmas jogi eszköz a kikötésből eredő esetleges egyensúlytalanság elhárítására. Ezzel a

pontosítással és kiegészítéssel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntését a felperesek által támadott késedelmi kamatra vonatkozó kikötés tekintetében is megalapozottnak találta.

[36] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletnek tekintett rész- és közbenső ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, a keresetet elutasította.

[37] Pervesztességük folytán a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 78. § (1) bekezdése és a rPp. 82. § (1) bekezdése szerint egyetemlegesen kötelezte a felpereseket az alperes javára fellebbezési illetékből, továbbá a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alkalmazásával megállapított, ügyvédi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2021. szeptember 21.

Levek Istvánné dr. s.k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor s.k.
bíró